

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

მოგესალმებით,

ქ. რუსთავში მპს "რუსთავის ფოლადის" ნარჩენების დამუშავების საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიშის გაცნობის შედეგად, საინიციატიოვო ჯგუფი „გავიგუდეთ“ გიგზავნით წერილობით შენიშვნებს:

1) 2.8 პოლიმერების გადამუშავების უბანი.

„საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედების თვალსაზრისით საყურადღებო იქნება ნელლეულის დამუშავების პროცესში მოსალოდნელი მტვრის გავრცელება ატმოსფერულ ჰაერზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკების მინიმუმამდე შემცირების მიზნით, პროექტი ითვალისწინებს გაწმენდის სისტემის მოწყობას. ამასთანავე საწარმოო სააქროებში, ყველა სამუშაო ადგილზე გათვალისწინებულია ამწოვი ვენტილაციის მოწყობა, საიდანაც აირმტვერნარევის მიწოდება მოხდება გამწმენდ სისტემაში“. - *გთხოვთ, დაწვრილებით აღწეროთ გამწმენდი სისტემის მუშაობის და გამწოვი ვენტილაციის მოწყობის დეტალები, მათ შორის, რა დანადგარები იქნება გამოყენებული და სერტიფიცირებულია თუ არა ეს დანადგარები შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტებით.*

2) 2.9 რეზინ-ტექნიკური ნაწარმის გადამუშავება

„ერთადერთი ემისიის სახე, რაც შეიძლება საბურავების გადამუშავების დროს წარმოიქმნას ეს არის არაორგანული მტვერი, რომლის მინიმუმაცაა სამუშაო ზონაში შესაძლებელი იქნება ეფექტური შემწოვ-გამწოვი ვენტილაციის საშუალებით.“ - *გთხოვთ, უფრო დეტალურად აღწეროთ რას გულისხმობთ შემწოვ-გამწოვ ვენტილაციაში და გაწეროთ წარმოების თითოეულ ეტაპზე მისი გამოყენების სპეციფიკა, რა დანადგარები გამოიყენება, რამდენად იქნება ეს დანადგარები საერთაშორისო სტანდარტების და ა.შ.*

3) 2.10 სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების ინსინერაცია და განთავსება

„აღსანიშნავია, რომ მეორად კამერიდან გაღწევისას ემისიურ გაზებს ემატება ვენტილაციით გაგრილებული ჰაერი, რომელსაც აირების ნომინალური ტემპერატურა დაყავს 400°C-მდე და შემდგომ დაგროვილი აირები ფოლადის მილის გავლით აღწევენ ატმოსფერულ ჰაერში.“ - *სრული დატვირთვით მუშაობის შემთხვევაში რა რაოდენობით ემისიებია მოსალოდნელი, მათ შორის, რა იქნება ამ ემისიების სრული შემადგენლობა და ოდენობა.*

„ნამწვი აირების დამატებით გაგრილების მიზნით, გაფრქვევის მილი შესაძლებელია აღიჭურვოს წყლის გაგრილების სისტემით. წყლის გაგრილების სისტემა იზოლირებული იქნება ნამწვი აირებისაგან და შესაბამისად, არ მოხდება მისი დაბინძურება. გაგრილების სისტემაში წარმოქმნილი ცხელი წყალი შესაძლებელია გამოყენებული იქნება გათბობის სისტემაში ან საშხაპებში.“ - *აღნიშნული გაგრილების სისტემა უნდა იყოს სავალდებულო*

„რაც შეეხება ინსინერაციის შემდეგ წარმოქმნილ ფერფლს, რომელიც წარმოადგენს სახიფათო ნარჩენს, იგი განთავსდება ინსინერაციის უბანზე დაგეგმილ მიწისქვეშა საწყობში. ინსინერაციის შედეგად წარმოქმნილი ფერფლი შეგროვდება პოლიეთილენის ტომრებში.“

წარმოქმნილ ფერფლის თითოეულ ულუფას ჩაუტარდება ლაბორატორიული ანალიზი და იმ შემთხვევაში თუ მასში აღმოჩნდება დიდი რაოდენობით სახიფათო კომპონენტები, ფერფლი, როგორც სახიფათო ნარჩენი განთავსდება საწარმოში დაგეგმილ მიწისქვეშა საწყობში (საინჟინრო ნაგებობაში), ხოლო არა სახიფათოდ მიჩნეული ფერფლი განთავსდება ნაგავსაყრელზე.“ - იმის გათვალისწინებით, რომ ქ. რუსთავში არაკეთილსინდისიერი წარმოების არაერთი მაგალითი გვაქვს, რა იქნება კონტროლის მექანიზმი სამინისტროს მხრიდან, რომ სახიფათო კომპონენტების მქონე ფერფლი არ განთავსდება ნაგავსაყრელზე. შესაბამისად, აუცილებელია მკაცრად გაწერილი ინსტრუქცია რა შემთხვევაში და ვის მიერ მიიჩნევა ნარჩენი უსაფრთხოდ. მკაცრად გაწერილი კრიტერიუმის არარსებობის შემთხვევაში, დიდია ალბათობა ნაგავსაყრელზე აღმოჩნდეს სახიფათო ნარჩენები, ამიტომ აუცილებლად უნდა შემუშავდეს კრიტერიუმები და იყოს მკაცრი კონტროლის საგანი სამინისტროს მხრიდან.

„სავალდებულოა დაგეგმილი მიწისქვეშა საწყობის ტერიტორიის გეოლოგიური შეფასება ან დეტალური შესწავლა. ამისათვის აუცილებელია ქანების, ნიადაგებისა და ტოპოგრაფიის ბუნებისა და მახასიათებლების დადგენა. გეოლოგიურმა შეფასებამ უნდა აჩვენოს ტერიტორიის ვარგისიანობა მიწისქვეშა საწყობისათვის მიწისქვეშა ნაგებობებზე უნდა იყოს გათვალისწინებული გეოლოგიურ ფენებში არსებული რღვევების ან ნაპრალების მდებარეობა, სიხშირე და სტრუქტურა და მიწისქვეშა საწყობის ობიექტებზე სეისმური აქტივობის შესაძლო ზემოქმედება. ასევე უნდა დადასტურდეს, რომ მიწისქვეშა საწყობის ღრმულების შექმნის პროცესში და მას შემდეგ არ არის მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი დეფორმაციები როგორც თავად ღრმულში, ასევე მიწის ზედაპირზე, რამაც შეიძლება შეაფერხოს მიწისქვეშა საწყობის მუშაობა ან შექმნას დამაბინძურებლების ბიოსფეროში მოხვედრის პირობები.

მიწისქვეშა საწყობის პროექტირების და გზშ-ს ეტაპზე, გათვალისწინებული იქნება როგორც შესაბამისი სამშენებლო ნორმები და წესები, ასევე ზემოაღნიშნული დადგენილების მოთხოვნები.“ - გთხოვთ, განმარტოთ მიწისქვეშა საწყობის გზშ ცალკე უნდა მოაშალოს კომპანიამ თუ ამ პროექტის ნაწილი იქნება. ცალსახად უნდა იყოს ჩანაწერი გაკეთებული რისი შესწავლა იგეგმება გზშ ეტაპზე. სხვანაირად ამ ჩანაწერით რთულია დასკვნის გაკეთება.

4) 4.4 ზემოქმედება წყლის გარემოზე

გაწმენდილი ტექნიკური წყალი გამოყენებული იქნება ტერიტორიაზე, ტექნიკური მიზნებისთვის, მაგ. ქარიან ამინდში სამშენებლო მასალის ნედლეულის გროვების დატენიანების მიზნით. - გთხოვთ, უფრო ზუსტად გაგვაცნოთ რა ტექნოლოგია იქნება გამოყენებული დატენიანებისთვის. ასევე, ზუსტად უნდა იყოს გზშ-ში გაწერილი ამ წყლის გამოყენების მიზნობრიობაც;

5) 4.12 კუმულაციური ზემოქმედება

ქარხნის ექსპლუატაციის პროცესში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა გავრცელების გაანგარიშება და პროგრამული მოდელირება ჩატარდება მიმდებარე ტერიტორიებზე მოქმედი საწარმოების ემისიების გათვალისწინებით და მიღებული შედეგების მიხედვით დაიგეგმება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. - აღნიშნულზე რეალურ ინფორმაციას სანამ თვითშოშობებს არ დააყენებენ ეს საწარმოები, ვერ მიიღებენ, შედაბამისად, შემარბილებელ ღონისძიებებსაც არ ექნება სათანადო სახე. ეს საკითხი უმნიშვნელოვანესია სოციალური

ზემოქმედების შეფასების ქრილში, ვინაიდან უშუალო საპროექტო ტერიტორიას ესაზღვრება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები და სოფელიც. ამიტომ თუ საუბარია მხოლოდ საპასპორტო მონაცემების გამოყენებაზე მოდელში, ეს რეალურად ვერანაირ სათანადო ზემოქმედებას ვერ განსაზღვრავს.

6) ცხრილი 6.1.1. შემარბილებელი ღონისძიებები ახალი საწარმოების მოწყობის პროცესში

ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები - ვითვალისწინებთ, რომ გზმ-ს ეტაპზე შესაძლოა დაზუსტდეს, მაგრამ აქ რეალურად მოსახლეობის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება არ არის გათვალისწინებული, მხოლოდ ეს მიმართულებები წერია:

სატრანსპორტო ოპერაციებისას უსაფრთხოების წესების მაქსიმალური დაცვა, სიჩქარეების შეზღუდვა;

ქ. რუსთავის საცხოვრებელ ზონებში გამავალი გზებით სარგებლობის მინიმუმამდე შეზღუდვა; აღნიშნული, რასაკვირველია, არ არის საკმარისი.

7) აუცილებელია გზმ-ს ეტაპზე ჩატარდეს საქმიანობის სოციალური ზემოქმედების დეტალური შეფასება არამხოლოდ სოფელი თაზაქენდისთვის, არამედ ტერიტორიის მიმდებარედ არსებულ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზეც.

8) ვინაიდან გვაქვს გამოცდილება, რომ რუსთავში არსებულ საწარმოებში არ ხდება ფილტრების სათანადოდ გამოყენება, მოვითხოვთ, რომ დამონტაჟდეს თვითმშობები, რათა ვიცოდეთ რეალურად რა ღონეზე ხდება გაფრქვევა და ამის შესახებ ინფორმაცია უწყვეტ რეჟიმში მიეწოდებოდეს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს და იყოს საჯარო თუნდაც ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალზე.

9) წიდასაყარის მიმდებარე ტერიტორიაზე არის მწვანე საფარი, რომელსაც იმ დატვირთვის გათვალისწინებით, რასაც საწარმო აპირებს, დიდი ალბათობით გარკვეული საფრთხე დაემუქრება. ამასთან, ემისიების გათვალისწინებით, შემარბილებელი ღონისძიებების განხილვისას, აუცილებელია გზმ ანგარიშში წარმოდგენილი იყოს დეტალური შესწავლები და შესწავლების შედეგად გასატარებელი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის, გამწვანების და საირიგაციო სამუშაოები ქალაქის მასშტაბით. შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა იყოს მაქსიმალურად ეფექტური, რადგან ჰაერის დაბინძურების კუთხით ქალაქში არსებულ მძიმე მდგომარეობას არსებული საწარმო აუცილებლად კიდევ უფრო დაამძიმებს. ხოლო თუ აღნიშნული წინასწარ გაწერილი ღონისძიებები არ იქნება საკმარისი, დამატებით უნდა განხორციელდეს შემარბილებელი ღონისძიებები.

მიუხედავად იმისა, რომ „გავიგუდეთ“ მიესალმება ნარჩენების გადამუშავებას და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ჩვენი რეკომენდაციაა, რომ საპროექტო საწარმო არ მოეწყოს, მანამ სანამ არ მოხდება ამ კომპანიის მფლობელობაში არსებული საწარმოს გამართულად მუშაობა.

პატივისცემით,

„გავიგუდეთ“